

(REVISED COURSE)

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

1. Answer the following (not more than two sentences) 20

- a) What is 'Environment Impact Assessment'?
- b) Define 'Joined Board' under the Air Act?
- c) Define 'Protected Area' under the Wild Life Act.
- d) What is 'Precautionary Principle'?
- e) Who can declare 'Reserved forest'?
- f) Define 'Sustainable Development'.
- g) What is 'Authorization' under the Bio-medical Waste Rules?
- h) What is 'Cognizance of Offence' under EPA 1986?
- i) Define 'Air Pollutant' under Air Act.
- j) Specify the timing of 'Day and Night' under Noise Pollution Rules.

2. Write Short Notes on any Two 20

- a) Environment Audit Report.
- b) Ratalam Municipality Case.
- c) Offences by Companies under Air Act.
- d) Implementation of Hazardous Waste Rules.
- e) Rio-d-Janeiro Conference.
- f) Green House Effects.

3. Solve the following (any two) 12

- (a) A news came in one of the News paper stating that one 'Mangala Nursing Home' is throwing its Bio-medical waste in nearby public dustbin on the road maintained by Corporation thereby causing health hazards to surrounding residents.
 - (i) In this case, can the Pollution Control Board take suo-moto action against the Mangala Nursing Home?
 - (ii) What offence is committed by the Nursing Home?
 - (iii) State process of Segregation, Storage and disposal of Bio-medical waste.
- (b) In a Nayaratri festival a Garba dance programme was continued after 10 pm in high decibels in the compound of one of the Housing society regularly. Despite of many complaints from the disturbed surrounding localities it was not stopped.
 - (i) State proper authority to lodge the complaint and under what grounds.
 - (ii) What actions can be taken against the Respondents?
 - (iii) State the Remedies under IPC 1860.

[TURN OVER]

- (c) One of the Hazardous chemicals producing Factory was violating permitted norms of effluent emission. The smoke and other effluents emitted from factory's funnel was health hazardous to the surrounding localities.
- Sate the Pollution Control Board's Role in this matter.
 - What remedies available to the surrounding residents?
 - State the liabilities of Polluter factory under Law of Tort.

4. Answer the following (any four)

- Discuss fully the procedure of collection of samples, its analysis and submission of analysis report under the Water Act.
- Enumerate salient features of Environment Protection Act 1986.
- Discuss the Indian Constitutional provisions relating to environment protection and conservation.
- Examine the principles of Sustainable Development.
- The development in the field of environment protection and conservation is mainly due to the judicial dynamic activism. Explain with the help of decided cases.
- Discuss Coastal Regulation Zones Management.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

१. खालील प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

२०

- 'पर्यावरणावरील परिणामांचे परिमूल्यन' म्हणजे काय?
- जल कायदयाअंतर्गत 'एकत्रीत मंडळाची' व्याख्या द्या.
- वन्य जीव संरक्षण कायदयाअंतर्गत 'संरक्षित क्षेत्र' व्याख्या द्या.
- 'सावधानतेचे तत्व' म्हणजे काय?
- 'संरक्षित जंगले' घोषित करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?
- शाश्वत प्रगती म्हणजे काय?
- जीव-वैधक कचरा नियमांखाली 'अधिकृतता' म्हणजे काय?
- पर्यावरण संरक्षण कायदयाखाली 'गुन्ह्याची दखल' म्हणजे काय?
- वायु कायदयाअंतर्गत 'वायु प्रदुपक' ची व्याख्या द्या.
- ध्वनी प्रदूषण नियंत्रण नियमांतर्गत 'दिवस' आणि 'रात्र' यांची वेळ सांगा.

[TURN OVER]

- (c) One of the Hazardous chemicals producing Factory was violating permitted norms of effluent emission. The smoke and other effluents emitted from factory's funnel was health hazardous to the surrounding localities.
- Sate the Pollution Control Board's Role in this matter.
 - What remedies available to the surrounding residents?
 - State the liabilities of Polluter factory under Law of Tort.

4. Answer the following (any four)

- Discuss fully the procedure of collection of samples, its analysis and submission of analysis report under the Water Act.
- Enumerate salient features of Environment Protection Act 1986.
- Discuss the Indian Constitutional provisions relating to environment protection and conservation.
- Examine the principles of Sustainable Development.
- The development in the field of environment protection and conservation is mainly due to the judicial dynamic activism. Explain with the help of decided cases.
- Discuss Coastal Regulation Zones Management.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

१. खालील प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या :

२०

- 'पर्यावरणावरील परिणामांचे परिमूल्यन' म्हणजे काय?
- जल कायद्यांतर्गत 'एकत्रीत मंडळाची' व्याख्या द्या .
- वन्य जीव संरक्षण कायद्यांतर्गत 'संरक्षित क्षेत्र' व्याख्या द्या .
- 'सावधानतेचे तत्व' म्हणजे काय?
- 'संरक्षित जंगले' घोषित करण्याचा अधिकार कोणाला आहे?
- शाश्वत प्रगती म्हणजे काय?
- जीव-वैधक कचरा नियमांखाली 'अधिकृतता' म्हणजे काय?
- पर्यावरण संरक्षण कायद्याखाली 'गुन्ह्याची दखल' म्हणजे काय?
- वायु कायद्यांतर्गत 'वायु प्रदूषक' ची व्याख्या द्या .
- ध्वनी प्रदूषण नियंत्रण नियमांतर्गत 'दिवस' आणि 'रात्र' यांची वेळ सांगा .

[TURN OVER]

२. टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

२०

- (अ) पर्यावरण लेखा अहवाल
- (ब) रतलाम मुन्सीपालटी केस
- (क) वायु कायदयाअंतर्गत 'कंपनीकडून घडलेले गुन्हे'.
- (ड) घातक कचरा नियमांची अमल बजावणी.
- (इ) रिओ दि जानेइरो परिषद
- (फ) हरित गृहाचे परिणाम

३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

१२

(अ) एका वर्तमानपत्रात अशी बातमी छापून आली की 'मंगला नर्सिंग होम' नगरपालीकेने रस्त्यावर ठेवलेल्या सार्वजनिक कचरा कुंडीत जीव - वैधक कचरा टाकत आहे. सदर कृतीमूळे सभोवताली राहणा-या रहीवाश्यांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला आहे.

१. अशा प्रकरणात राज्य प्रदूषण मंडळ 'स्वप्रेरणेने' मंगला नर्सिंग होम वर कारवाई करू शकते का?
२. या प्रकरणात मंगला नर्सिंग होम कडून कोणता गुन्हा घडला आहे?
३. जैविक कच-याच्या विलग्नीकरण, साठवणूक व विल्हेवाट या संबंधी वैध कार्य पध्दती सांगा.

(ब) नवरात्री उत्सवात एक सांस्कृतीक मंडळ दररोज रात्री १० नंतर कर्कश्य आवाजात गरवा नृत्य चालू ठेवत होते. सदर ध्वनी प्रदूषणामूळे सभोवतालच्या राहिव्याशांना उपद्रव होत होता. वारंवार तक्रारीनंतरही सदर उपद्रव बंद झाला नाही.

१. सदर उपद्रवा विरुद्ध कोणाकडे कोणत्या कायदयाखाली दाद मागता येते?
२. अपराधीत सांस्कृतीक मंडळावर कोणती कारवाई केली जाईल?
३. भारतीय दंड संहिता, १८६० च्याखाली सदर ध्वनीप्रदूषणा विरुद्ध कोणते उपाय सांगा.

(क) धोकादायक रसायन उत्पादन करणारी एक कंपनी कायदयाने परवांगी दिलेल्या 'प्रदूषक उत्सर्जन' नियमांचे उलंघन करत आहे. कंपनीच्या सभोवताली राहणा-या राहिव्याशांना कंपनीच्या धूरकांडयातून निघणारा धूर व इतर रसायनीक प्रदूषकांपासून उपद्रव होत आहे.

१. वायू कायदयाअंतर्गत प्रदूषण नियंत्रण मंडळ कंपनीवर कोणती कायदेशीर कारवाई करू शकते ?
२. सभोवताली राहणा-या राहिव्याशांना फौजदारी कायद्याअंतर्गत या उपद्रवा विरुद्ध कोणते उपाय उपलब्ध आहेत?
३. नुकसानभारपाई कायदयाअंतर्गत सदर प्रकरणात कंपनीची जबाबदारी सांगा.

[TURN OVER]

४. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा .

४८

- (अ) जल कायदयाअंतर्गत प्रदुषक नमुने घेणे, त्यांचे परिक्षण करणे व त्यावरील अहवाल सादर करणे यांची सविस्तर चर्चा करा .
- (ब) पर्यावरण संरक्षण कायदा १९८६ ची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा .
- (क) भारतीय राज्यघटनेतील पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धन या संबंधीत तरतुदींची मीमांसा करा .
- (ड) शाश्वत प्रगतीच्या मूलतत्वांची विवेचनात्मक चर्चा करा .
- (इ) पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धन क्षेत्रातील प्रगती ही बहुअंशी न्यायालयीन क्रियाशील तत्परतेमुळे झाली आहे, संबंधीत निकाली प्रकरणांद्वारे स्पष्ट करा .
- (फ) समुद्र तटीय नियंत्रण क्षेत्र व्यवस्थापनाविषयी विवेचनात्मक चर्चा करा .

munotes.in